

Jiří Martínek
Ilustroval Petr Urban



TAJEMSTVÍ RUDOLFÍNSKÉ PRAHY



FRAGMENT

Tajemství rudolfínské Prahy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz



Jiří Martínek
Tajemství rudolfínské Prahy
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA a.s.**

Jiří Martínek
Ilustroval Petr Urban

TAJEMSTVÍ RUDOLFÍNSKÉ PRAHY



A stylized, handwritten signature or monogram in black ink, possibly reading 'Petr Urban'.

Obsah

Kdo byl Rudolf II.....	6
Belveder – příběh velké lásky	8
Hvězda – aféra strýce Ferdinanda	10
Malé náměstí – skandál na pohřbu	12
Karlovy – kostel s pověstí	14
Karlův most – Vltava a její břehy	16
Hradní sbírky – umělci na panovníkově dvoře.....	18
Rudolfova galerie – správce sbírek s rodinou.....	20
Rudolfova knihovna – nejvzácnější knihy	22
Pražský hrad – Rudolfovy stavby.....	24
Malá strana – domov alchymistů.....	26
U osla v kolébce – vyslanec ďáblův	28
Karlovo náměstí – Faustův dům.....	30
Národní muzeum – Rudolf II. a jeho zvířátka	32
Stromovka – Rudolfova štola	34
Kostel sv. Tomáše – cizí vyslanci a poselstva.....	36
Vlašská ulice – U Tří růží	38
Staroměstská radnice – maršálek Russworm.....	40
Židovské město – Rabbi Löw	42
Pohořelec – Tycho Brahe.....	44
Karlova 4 – Jan Kepler	46
Rečková kolej – první pitva v Praze	48
Žižkov – mistr popravčí.....	50
Libeň – náš císařský bratr Matyáš	52
Újezdská brána – vpád Pasovských.....	54
Kostel Panny Marie Sněžné– svatí mučedníci	56
Katedrála sv. Víta – poslední cesta.....	58
Putování rudolfínskou Prahou.....	67

KDO BYL RUDOLF II.

Jeden z nejznámějších panovníků v českých dějinách, císař a král Rudolf II., přišel na svět 18. července 1552 ve Vídni jako syn Maxmiliána Habsburského (pozdějšího císaře Maxmiliána II.) a španělské infantky Marie. Rodiče byli bratranec a sestřenice, jejich otcové, Ferdinand I. a Karel V., bratři, a to se zřejmě nepěkně podepsalo na Rudolfově duševním zdraví. Ale zájmy rodu byly přednější... Mimochodem, půjdeme-li zpět v rodokmenu, najdeme mezi Rudolfovy předky i samotného císaře a krále Karla IV.



Maxmilián II.

Matka Marie, neústupná katolička, prosadila Rudolfovo vyslání na studia do Španělska, kde se o něj a bratra Arnošta staral strýc, španělský král Filip II. Oba živili naději, že by po bezdětném strýčkovi mohli jednou španělskou korunu i s jejími bohatými državami ve Střední a Jižní Americe získat; jenže nakonec byla do Madridu vyslána i jejich mladší sestra Anna, aby se stala Filipovou ženou, a král se z tohoto manželství dočkal syna, pozdějšího Filipa III.

Rudolf strávil ve Španělsku celých osm let, od roku 1563 do roku 1571, a dostalo se mu nejlepšího vzdělání, ale nakonec se vrátil do střední Evropy a za churavějícího otce postupně přebíral vládu: byl korunován uherskou (1572), českou (1575 – zřejmě on nechal do dnešní podoby upravit korunovační klenoty) a po Maxmiliánově skonu roku 1576 i císařskou korunou.

Rudolf se stal nejmocnějším vládcem střední Evropy. Ač inteligentní a vzdělaný (uměl čtyři jazyky – němec-
ky, latinsky, španělsky a italsky; česky se učil, ale asi bez
větších úspěchů), byl celý život poněkud podivínský. V náboženských otázkách, k matčině zklamání, zůstal
vlažný. Oženit se tvrdošíjně odmítal (i když pro krásné
ženy slabost rozhodně měl, a nějaké ty nemanželské děti
měl taky) a vyhlédnutou nevěstu, španělskou princez-
nu Isabelu, si nakonec vzal jeho bratr Albrecht. Byl prý
značně nadaný, mj. na matematiku, ale vážný, bez smys-
lu pro humor.



Svůj dvůr, na němž vedle urozených šlechticů získali
svá místa i neurození a v mnoha případech i všehoschop-
ní, Rudolf II. roku 1583 přesunul ve strachu z Turků
z Vídně do Prahy, a tu pak jen vzácně opouštěl. Nechával
se oslavovat jako vojevůdce, i když bojiště neviděl ani
zdálky. Vláda ho nebavila a čím dál víc se u něj projevo-
vala duševní choroba, dnešními lékaři označovaná jako
schizofrenie, které postupně zcela podléhal – zejména
po dvou těžkých etapách v letech 1580–81 a 1598–1600
(za druhé z nich vyhnal i lékaře). Většinu problémů řešil
odkládáním na jindy, což se mu mimochodem dlouho
dařilo. Nejlépe mu bylo mezi umělci a vědci, které v Pra-
ze hostil, či ve svých sbírkách. Postupně se vzdaloval
běžnému životu, čím dál víc ho zajímaly různé podivné
magie a odmítal si připustit, že by bylo lépe, kdyby od-
stoupil. Když k tomu připočteme dostatek vládycti-
vých příbuzných, nemohlo to dopadnout dobře...



Anna



Filip II.



Rudolf II.

BELVEDER

příběh velké lásky

I když to mezi panovníky nebývalo tak běžné, našli se i králové a královny, jejichž život spojila opravdová láska. Mezi habsburskými vládci se to týkalo například Rudolfova dědečka a babičky, Ferdinanda I. a Anny Jagellonské.

Jejich sňatek byl přitom domluven rodiči, jak ostatně bývalo obvyklé. Ferdinand byl určen k vládě v Rakousku a Anna byla dcerou českého a uherského krále. Jenže když její bratr Ludvík Jagellonský padl mladý v bitvě s Turky u Moháče roku 1526, náhle se habsburský princ Ferdinand stal i králem Čech a Uher, a tím vládcem celé střední Evropy. Nakonec, po rezignaci bratra Karla, se v roce 1556 stal i římským císařem.

Když se brali, bylo jim jen 12 let. Obřad se obešel bez nich. Ve skutečnosti se prvně navzájem spatřili, až když jim bylo osmnáct! Prý to ale byla láska na první pohled, ostatně obdařená hned 15 dětmi. A zatímco Ferdinand I. (vládl 1526–1564) byl považován za rozvážného, i když přísného vládce, a jednoho z nejschopnějších politiků své doby, jeho žena dokázala plnit nejen roli vzorné a laskavé manželky, ale pomáhala mu i s vladařskými povinnostmi včetně předsedání zemských sněmů. Významně se Anna zasloužila i o opravu Pražského hradu, poškozeného požárem v roce 1541. Tam, ve Svatovítské



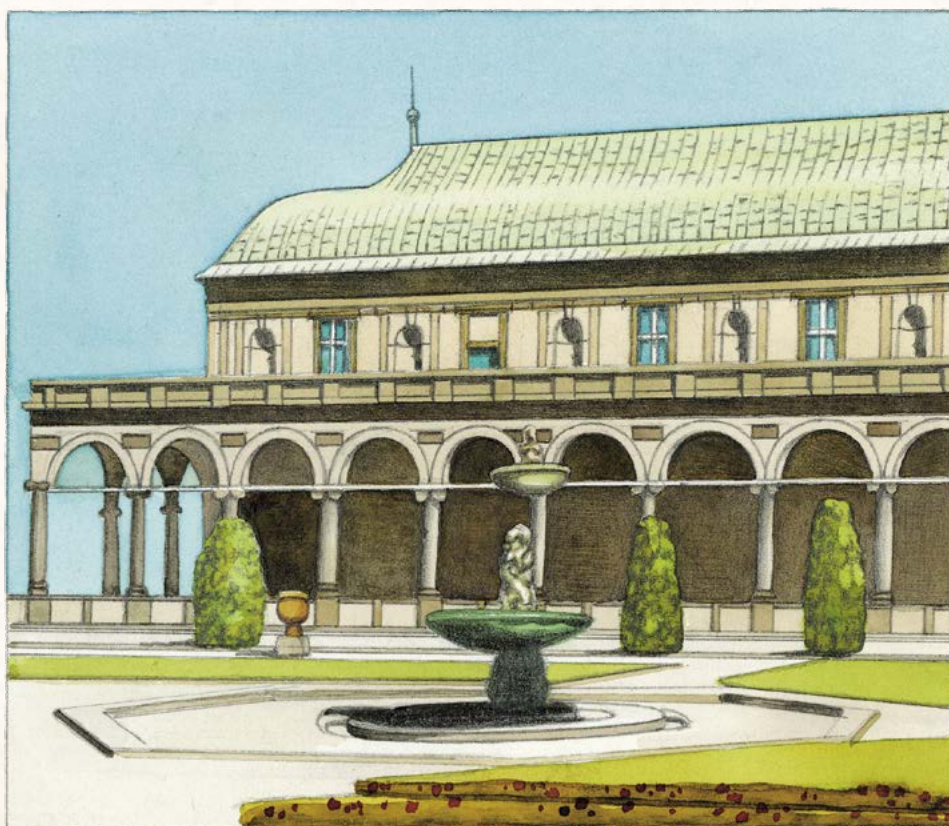
Anna Jagellonská

katedrále, také byla po své smrti roku 1547 pohřbena. Ferdinand se již nikdy neoženil a pro svou ženu a sebe objednal skvostný náhrobek od nizozemského mistra Alexandra Colijna.

Po královské lásce ale v Praze zbyla především jedna památka. Ferdinand nechal pro svou ženu v předpolí hradu postavit v letech 1538–57 nádherný letohrádek, zvaný Belveder. Autorem plánů honosné stavby, prý nejkrásnější ve střední Evropě, byl italský tvůrce Paolo della Stella, dokončil je po něm Bonifác Wohlmüt (viz str. 14). Anna se dokončení nedočkala, za vnuka Rudolfa, který žádnou ženu neměl, pak byl využíván hlavně pro císařské sbírky, z ochozu pak pozorovali oblohu hvězdáři. Dnes se v jedné z nejhezčích pražských staveb nachází výstavní síň.



Ferdinand I.



Belveder

HVĚZDA

aféra strýce Ferdinanda

I tohle byla velká láska. Ale vzhledem k tomu, z jakých rodů pocházeli, šlo vlastně o lásku zakázanou...

Arcivévoda Ferdinand byl synem císaře a českého krále Ferdinanda I. a mladším bratrem Maxmiliána II., Rudolfova otce. Roku 1547 byl pověřen, aby se stal královým zástupcem (místodržitelem) v Čechách; původně to mělo být trestem pro vzpurné Čechy, ale nakonec to Prahu, jako sídlo byt jen místodržitele, spíše povzneslo. A právě někdy v té době se seznámil s krásnou Filipínou.

Filipína Welserová pocházela z bohaté obchodnické rodiny z jihoněmeckého města Augsburg a prý byla jednou z nejkrásnějších žen své doby. Není divu, že se arcivévodovi líbila a on jí. Přeci jen ale nepocházela z rodiny královské, takže se se svým milým musela scházet tajně – a tajná byla i svatba, k níž došlo v lednu 1557 na zámku ve středočeské Březnici, kde měla Filipína příbuzné. Později se jejím sídlem stal hrad Křivoklát. Dokonce ani o jejich dětech (byly celkem čtyři) se nesmělo veřejně mluvit. Říkalo se, že prý je našli před branami hradu, na němž Filipína žila, a krásná paní se sirotek ve své nekonečné laskavosti ujala...



Ferdinand Tyrolský



Filipína Welserová